

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen werkzaamheden op korte termijn en werkzaamheden op lange(re) termijn

Korte termijn:

Zaken regelen die geen uitstel dulden

Met name in situaties dat er geen langstlevende partner is of geen kinderen:

“De deur moet maar even op slot”. Het is niet gewenst dat de overbuurman even “zijn” grasmaaier komt ophalen. Of dat een familielid alvast het toegezegde klokje meeneemt. Om misverstanden te voorkomen is het soms aan te raden om een nieuw slot op de deur te zetten. Dan is ook meteen bekend wie wel en niet een sleutel heeft.

De poes. Die moet worden ondergebracht. Evenals bederfelijke waren uit de koelkast.

Contant geld? Liefst zo spoedig mogelijk storten bij de bank op een rekening van de overledene.

Vaststellen of sprake is van een testament en/of een codicil met specifieke wensen

Notariskantoor Terheijden onderzoekt in alle gevallen via het Centraal Testamenten Register in Den Haag of er ooit een testament is gemaakt en zo ja bij welke notaris. Dat kan telefonisch en/of door gebruik te maken van

“DE NOTARIS NA OVERLIJDEN”

een daartoe bestemde databank (Intranet). In zeer korte tijd ontstaat daardoor duidelijkheid.

Zonodig zal met het betreffende notaris-kantoor contact worden opgenomen om een kopie of afschrift van het betreffende testament op te vragen. De inhoud van het testament kan dan vervolgens worden doorgenomen met betrokkenen.

De persoonsgegevens van de overledene en van de erfgenamen worden in de regel gecontroleerd bij de Gemeentelijke Basis Administratie van de Gemeente.

Met name als er onduidelijkheid bestaat ten aanzien van de mogelijke erfgenamen zal er verder genealogisch onderzoek worden gedaan, bijvoorbeeld via het Centraal Bureau Genealogie. Dit doet zich met name voor bij overlijden van mesen zonder naaste familie. Uiteraard gaat er dan meer tijd overheen alvorens is vastgesteld wie de erfgenamen zijn.

Vaststellen wie erfgenamen en/of legatarissen zijn; informatieverstrekking aan de betrokkenen

Na de vereiste controles bij het Centraal Testamenten Register en de Gemeentelijke Basis Administratie zal de notaris (na overleg met betrokkenen) veelal zogeheten boedelvolmachten opstellen, waarin de erfgenamen een machtiging afgeven aan iemand (bijvoorbeeld één van de erfgenamen) die de nalatenschap verder gaat afwickelen. Uiteraard dient tijdig overleg te worden gevoerd tussen de erfgenamen, al dan niet in het bijzijn van de notaris, ten aanzien van het aanwijzen van een gemachtigde en over de inhoud van de volmacht.

Let op: degene die de nalatenschap als gemachtigde afwikkelt is verplicht om aan de erfgenamen informatie te verschaffen. De gemachtigde is tevens verplicht om een rekening en verantwoording op te stellen en aan de erfgenamen ter goedkeuring voor te leggen.

Erfgenamen hebben op grond van de wet verschillende keuzemogelijkheden. Ze kunnen namelijk:

- a. zuiver aanvaarden (dus óók aansprakelijk voor eventueel tekort)
- b. beneficiair aanvaarden (niet aansprakelijk voor eventueel tekort), of
- c. verwerpen (in het geheel nimmer erfgenaam zijn).

Let wel: er zijn wettelijke spelregels. Wie bijvoorbeeld eenmaal zuiver heeft aanvaard kan niet meer verwerpen en vice versa. Een eenmaal gemaakte keuze is definitief (hoewel men na beneficiair aanvaarden nog wel zuiver mag aanvaarden)

In de gevallen b. en c. dient bij de Recht-bank een verklaring te worden afgelegd.

Daar zijn legeskosten aan verbonden.

De notaris kan zorgen voor de benodigde informatie om een juiste en verantwoorde keuze te maken, voor volmachten en algehele begeleiding van de procedure.

Let op: hoewel niemand kan worden gedwongen om op te draaien voor een tekort van de nalatenschap is het toch raadzaam om bij een vermoeden van een negatief saldo in de nalatenschap uiterst voorzichtig te werk te gaan. Als een mogelijke erfgenaam "daden van aanvaarding" verricht (bijvoorbeeld het tot zich nemen van bepaalde goederen) kunnen schuldeisers stellen dat de betreffende persoon daarmee de nalatenschap (zuiver) heeft aanvaard. Met alle gevolgen van dien.

Een legataris is geen erfgenaam. Heeft wel recht op een bepaald deel (geld of goed) van de nalatenschap, maar verder geen rechten.

Zorgen voor een "verklaring van erfrecht"

Blokkeren en deblokkeren van banktegoeden

Zolang niet onomstotelijk is vastgesteld wie over de banktegoeden mag/mogen beschikken is het aan te raden alle tegoeden waarover de overledene (mede) kon beschikken door de bank te laten blokkeren. Meestal doet de bank dat ook uit eigen beweging zodra bekend is dat de betreffende rekeninghouder is overleden.

Als er namelijk na het overlijden geld zou worden opgenomen door een onbevoegde (met bijvoorbeeld een pinpas) kan dat later veel problemen opleveren.

Let op: een door de overledene tijdens leven verleende bankmachtiging is als gevolg van het overlijden vervallen.

Met behulp van de verklaring van erfrecht kunnen de banktegoeden door de betreffende bank weer worden gedeblokkeerd. Ook de belastingdienst vraagt nogal eens om een verklaring van erfrecht als er sprake is van een belasting-teruggave.

Een verklaring van erfrecht is een door een notaris opgestelde akte waarin onder meer staat vermeld:

- wie is overleden
- is er een testament en/of een codicil
- zijn er bijzondere bepalingen op de nalatenschap van toepassing?
- wie zijn de erfgenamen
- wie is beschikkingsbevoegd/gemachtigd
- hoe ruim is de volmacht

Met een verklaring van erfrecht kan men zich als het ware legitimeren als rechthebbende.

De notaris heeft, om een verklaring van erfrecht te kunnen opstellen, in eerste instantie de volgende gegevens nodig:

- akte van overlijden
- trouwboekje
- adresgegevens van de veronderstelde erfgenamen
- afschrift van een eventueel aanwezig testament

In een **intake-gesprek** met de notaris zullen de hiervoor genoemde bescheiden aan de orde komen. Daarnaast zal onder meer aandacht worden besteed aan de volgende onderwerpen:

- hoe is de verstandhouding tussen de erfgenamen
- de (globale) samenstelling van de nalatenschap
- de keuze tussen (beneficiair) aanvaarden en verwerpen
- welke zaken moeten worden geregeld, wie gaat dat doen en wanneer

Zorgdragen voor betaling openstaande facturen.

Tip: de meeste banken gaan bij een geblokkeerde rekening vrij soepel om met specifieke nota's die betrekking hebben op de uitvaart. Die kunt u meestal in overleg met de bank van de rekening van de erflater laten betalen. Laat deze nota's dus niet onnodig liggen in afwachting van de verklaring van erfrecht, maar treed in overleg met de bank.

Lopende verplichtingen en administratie in kaart brengen/ordenen

(hierbij valt te denken aan beëindigen abonnementen, automatische incasso's, informatieverstrekking aan instellingen, clubs, nutsbedrijven, werkgever, collega's, zakenrelaties, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappij);

Tip: het is in alle gevallen handig en nuttig om bijvoorbeeld een ordner aan te leggen en daar gerubriceerd alle mogelijk administratieve onderwerpen in onder te brengen vanaf de datum van overlijden.

Lange(re) termijn:

1. opstellen van een vermogensoverzicht, nodig voor het doen van aangifte voor het recht van Successie en vaak nuttig met het oog op het vaststellen van de erfdelen van de erfgenamen;

2. opstellen en indienen van de aangifte Inkomstenbelasting (het F-biljet, de zogeheten slot-aangifte die betrekking heeft op het lopende belastingjaar);

3. opstellen en indienen van de aangifte voor het recht van Successie

Let op: met name als er sprake is van onroerend goed – meestal een eigen woning – is het verstandig om een taxatie-rapport te laten opstellen. Bij de aangifte voor het recht van Successie mag niet worden uitgegaan van de WOZ-waarde. Door het meten van een taxatierapport kan discussie met de fiscus worden voorkomen.

Let op: met name ingeval de nalatenschap voor het grootste deel bestaat uit onroerend goed kunnen er liquiditeitsproblemen ontstaan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de situatie dat er een aanslag Successie moet worden voldaan maar het betreffende onroerend goed nog niet is verkocht. Een goede planning is dan geboden!

4. beheer en structurering van het vermogen (bijvoorbeeld ten aanzien van effecten, onroerend goed). Het na het overlijden inventariseren en structureren van de nalatenschap kan voor de erfgenamen veel duidelijkheid scheppen. Dat is belangrijk, omdat in de praktijk veel misverstanden en ruzies blijken te ontstaan door een gebrek aan informatie en/of duidelijkheid.

Enkele aandachtspunten:

is er een effectenportefeuille en zo ja, hoe veel risico zit daarin? Let op: de fiscus zal te zijner tijd Successiebelasting heffen over de waarde ten tijde van het overlijden. Als de waarde van de aandelen na het overlijden sterk daalt kan dat vervelende gevolgen hebben voor de erfgenamen. Zij moeten dan immers belasting betalen over een waarde die er niet meer is.. soms is het raadzaam om de effecten zo snel mogelijk te gelde te maken.

is er een eigen woning en zo ja, blijft de langstlevende ouder daar wonen? Op basis van volledige eigendom of op basis van een huurcontract? Wil een kind de woning te zijner tijd overnemen? Wat is de middellange termijn visie? Wat is de staat van onderhoud? Is er een verwachting dat het huis nog veel in waarde zal stijgen? Allemaal vragen die aan de orde kunnen komen. Een juiste planning en bijbehorende acties kunnen veel belasting besparen!

5. afspraken maken (en vastleggen!) ten aanzien van de verdeling, eventuele uitkering van erfdelen en legaten.

Let op: in een aantal gevallen kan door de langstlevende echtgeno(o)t(e) en door de kinderen worden overeengekomen dat over niet-uitgekeerde erfdelen wel of juist geen rente zal worden berekend. Dit kan van grote invloed zijn op de hoogte van het uiteindelijk te betalen Successierecht. Het is daarom van groot belang om tijdig te overleggen met de notaris.

Let op: soms is het raadzaam om al in een vroeg stadium na te denken over de keuzemogelijkheden die de wet of het testament biedt. Bijvoorbeeld het toedelen van de echtelijke woning aan een van de kinderen. Dat kan in voorkomende gevallen veel belasting besparen (geen 6% overdrachtsbelasting verschuldigd bij latere verdeling).

De notaris kan optreden als boedelnotaris en zorgen voor bemiddeling en algehele afwikkeling (met name ingeval van onenigheid tussen de erfgenamen);

6. nadenken en overleggen ten aanzien van eventuele vervolgacties, bijvoorbeeld gericht op fiscaal gunstige vermogensoverheveling naar de (klein)kinderen.

Er zijn veel wegen die naar Rome leiden. Zo zijn er ook veel mogelijkheden om

vermogen over te hevelen naar de volgende generatie(s) en veel wegen die leiden tot besparing van Successierechten in de toekomst. Ook hier geldt weer dat iedere situatie anders is en dat maatwerk geboden is. Het werkgebied bij uitstek van de notaris.

Niels Geerse

Notariskantoor Terheijden
Raadhuisstraat 2
4844 AC Terheijden
Postbus 13
4844 ZG Terheijden

Telefoon 076 – 593 12 35
Fax 076 – 593 13 84

e-mail:
notaris@geerse.knb.nl

Aandachtspunten in een gesprek met de notaris (het stappenplan):

- informatieverstrekking aan de erfgenamen en eventuele legatarissen
- fiscale afhandeling: Inkomstenbelasting en Successiebelasting
- verdeling / toedeling, eventueel door middel van een notariële akte
- verwerking van de toedeling/verdeling bij het Kadaster (tenaamstelling)
- akte vaststelling erfdelen
- (wijze van) uitbetaling erfgenamen, al dan niet met voorschotten
- uitkeren van legaten
- kwijting en décharge van de executeur/gemachtigde beheer van het vermogen

Notariskantoor Terheijden maakt gebruik van verschillende databanken / instellingen, onder meer:

- Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
- Centraal Testamenten Register
- Gemeentelijke Basis Administratie
- Kadaster
- Handelsregister Kamer van Koophandel
- Faillissementsregister
- Rechtbank
- Centraal Bureau Genealogie
- Etc.

Notariskantoor Terheijden werkt in voorkomende gevallen samen met andere beroepsbeoefenaars/specialisten, zoals:

- accountants
- fiscalisten
- advocaten
- adviseurs bank
- makelaars
- taxateurs